

3.8.2009

LOS-2008-R-18-531

Honkajoki Oy

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta;
Renderöintilaitoksen laajennus- ja kehittämishanke

Honkajoki Oy on 17.3.2009 toimittanut Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiselostuksen Honkajoki Oy:n renderöintilaitoksen laajennus- ja kehittämishankkeesta.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Renderöintilaitoksen laajennus- ja kehittämishanke

Hankkeesta vastaava

Honkajoki Oy
Santastentie 197
38950 HONKAJOKI

YVA-Konsultti

Watrec Oy
Wahreninkatu 11
30100 FORSSA

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 6 §:n hankeluettelon 11 b) kohdan perusteella hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomaisena toimii Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

YVA-menettelyssä tarkoituksena on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiselostuksen sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Honkajoki Oy:llä on ympäristölupa käsitellä teollisuudesta peräisin olevia 1 - 3 luokan eläinperäisiä sivutuotteita sekä kerätä ja käsitellä tilalla kuolleet tuotantoeläimet koko Suomen alueelta.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Rakentamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset rakennusluvut kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta. Eläimistä saatavia sivutuotteita käsittelevältä laitokselta edellytetään Eviran myöntämää laitoshyväksyntää. Laitoksella muodostuvien ravinnepäästöjen markkinointi ja myynti edellyttää sivutuoteasetuksen ja lannoitevalmistelain mukaista Eviran tuotehyväksyntää. Biokaasulaitokseen sovelletaan asetusta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista. Toiminta voi tällöin olla ilmoituksen tai luvanvaraista ja toiminnalla voi olla toimintaperiaateasiakirjan tai turvallisuusselvityksen laatimisvelvoite. Mikäli kaasun hyödyntäminen tapahtuu laitoksen ulkopuolella, tulee kaasun siirtoon ja hyödyntämiseen sovellettavaksi myös maakaasuasetus ja tällöin kaasun siirtolinjalle tarvitaan turvatekniikan keskuksen myöntämä rakentamislupa.

Honkajoen kunnalla on vireillä Kirkkokallion teollisuusalueen asemakaavan muutostyö.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Honkajoki Oy käsittelee teollisuudesta peräisin olevia eläinperäisiä sivutuotteita. Yhtiö jalostaa luokan 2 ja 3 sivutuotteet valkuaisrehuksi, lannoitteeksi, eläinrasvaksi ja energiaksi. Luokan 1 sivutuotteet, jotka voivat sisältää TSE-riskiainesta, käsitellään polttokelpoiseen muotoon. Yhtiö vastaa myös valtakunnallisesti tilalla kuolneiden tuotantoeläinten keräilystä ja käsittelystä. Käsittelyssä raaka-aineet käsitellään painesteriloinnin avulla. Nykyinen renderöintilaitos on vuodelta 1985 ja sen käsittelykapasiteetti on noin 85 000 t/a.

Hankkeessa kasvatetaan Honkajoki Oy:n eläinperäisten sivutuotteiden käsittelykapasiteettia nykyisestä 85 000 tonnista enintään 236 000 tonniin vuodessa. Toiminnan laajentamiselle on tarvetta lisääntyvien raaka-ainevirtojen vuoksi. Hankkeen yhteydessä on tarkoitus kehittää ja nykyaikaistaa olemassa olevaa laitosteknologiaa. Laitoksella on nykyisellään lihaluujauholinja sekä TSE-linja. Ensisijaisesti saneerataan nykyisen renderöintilaitoksen prosesseja ja otetaan käyttöön uusia termisiä käsittelymenetelmiä. Laitokselle on suunnitteilla verilinja, höyhenlinja, ja jatkuvatoiminen rasvankeittolinja. Tarkoituksena on myös rakentaa erilliset käsittelyprosessit sivutuoteasetuksen luokittelun mukaan luokan 1. ja 2. sekä luokan 3. materiaalille. Nykyinen laitos on tarkoitus saneerata 1. ja 2. luokan sivutuotteiden käsittelyyn. Uusi laajennusosa rakennetaan 3. luokan laitokseksi, jonka lopputuotteena voidaan tuottaa raaka-aineita lannoitteiden, biodieselin ja mahdollisesti lemmikkieläinrehujen valmistukseen. Hankkeessa on tarkoitus kehittää toimintaa niin, että eri riskiluokkiin kuuluvien materiaalien käsittely toteutetaan erityisesti energiataloudellisesti järkevimmällä tavalla. Käsittelymenetelmien optimoinnissa pyritään myös uudistamaan laitoksen lopputuotteita. Laitoksen yhteyteen vuonna 2007 valmistunut energiantuotantolaitos, joka osaltaan palvelee laajennushanketta. Lisäksi yhteistyö alueen muiden

yritysten kanssa on eräs peruste sille, että laajennukselle ei ole esitetty vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja tai –paikkakuntia arviointimenettelyyn.

Honkajoki Oy sijaitsee Pohjois-Satakunnassa Honkajoen kunnan Kirkkokallion teollisuusalueella Pataharju- nimisellä tilalla. Laitos sijaitsee noin 2 km kaakkoon Honkajoen keskustaajamasta ja noin 2 km itään Karvianjoesta. Laitoksella on oma jätevedenpuhdistamo noin 200 metriä renderöintilaitoksesta pohjoiseen. Kirkkokallion teollisuusalueella toimivat Honkajoki Oy:n lisäksi Hevi-Kolmiot Oy:n, Honkatarhat Oy:n ja KKK-Vihannes Oy:n kasvitarhat sekä Lihajaloste Korpela Oy. Teollisuusalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse asutusta. Lähin asutus on noin kilometrin päässä laitoksesta ja noin 700 metrin päässä jätevedenpuhdistamosta.

Vaihtoehdot

Honkajoki Oy on kartoittanut laajennusvaihtoehtoja yhtiön Kaustisilla olevalla laitoksella ja tytäryhtiö Findest Protein Oy:n laitoksella. Yhtiön tiedossa olevien viranomaisten näkemyksen mukaan Kaustisten laitoksen kapasiteettia ei voida enää laajentaa. Tarkastelussa on kuitenkin mukana vaihtoehto, jossa 3. luokan materiaali toimitetaan käsiteltäväksi ulkopuoliseen hyväksyttyyn laitokseen eikä laajennusta tältä osin toteuteta Honkajoki Oy:n nykyisen laitoksen yhteyteen.

YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot:

Hanketta ei toteuteta (0-vaihtoehto)

Honkajoki Oy:n toiminta säilyy nykyisellään, eikä laajennus- ja kehittämishanketta toteuteta. Renderöintiprosessin kapasiteetti on noin 85 000 t/a.

Vaihtoehto 1

Honkajoki Oy:n renderöintiprosessia laajennetaan käsittelykapasiteetille 234 000 t/a siten, että vanhat tuotantolinjat saneerataan ja rakennetaan uusia termisiin käsittelytekniikoihin perustuvia tuotantolinjoja vastaamaan kasvavaan käsittelytarpeeseen.

Vaihtoehto 1/1

Honkajoki Oy:ssä laajennetaan sivutuotteiden käsittelykapasiteettia 236 000 tonniin vuodessa siten, että osa 3. luokan materiaalista, laitoksen jätevedenpuhdistamolla syntyvä liete, sikalaliettä, teollisuusliettä sekä kunnan jätevesi- ja sakokaivolietteen käsitellään alueelle rakennettavassa biokaasulaitoksessa.

Vaihtoehto 1/2

Honkajoki Oy:ssä laajennetaan sivutuotteiden käsittelykapasiteettia 236 000 tonniin vuodessa siten, että osa 3. luokan materiaalista, laitoksen jätevedenpuhdistamolla syntyvä liete, sikalaliettä, teollisuusliettä sekä kunnan jätevesi- ja sakokaivolietteen käsitellään alueelle rakennettavassa kompostointilaitoksessa.

Vaihtoehto 1/3

Honkajoki Oy:ssä sivutuotteiden käsittelykapasiteetti on 174 000 t/a ja osa 3. luokan materiaalista sekä laitoksen jätevedenpuhdistamolla syntyvä liete toimitetaan ulkopuoliseen, Eviran hyväksymään käsittelylaitokseen.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Ympäristövaikutusten arviointi on tehty pääasiassa asiantuntija-arvioina olemassa oleviin tietoihin ja selvityksiin nojautuen sekä samantapaisista laitoksista saatuihin kokemuksiin. Arvi-

oinnissa on käytetty matemaattisia laskentamalleja mm. hajun leviämisen arvioinnissa eri vaihtoehdoissa ja eri tuulen nopeuksilla.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa keskitytään merkittävimpiin vaikutuksiin ja tarkastellaan mm. olemassa olevan tiedon, tehtävien selvitysten, laskelmien ja mallinnuksen sekä asiantuntija-arvioinnin pohjalta seuraavia asioita:

- vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen; tarkastelukohteina kaasut, hajut, mikrobit ja myrkylliset yhdisteet, liikenteen päästöt, melu, pöly, työllisyys- ja terveysvaikutukset,
- vaikutukset maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen; arvioidaan maaperään, pohjavesiin ja pintavesiin vaikuttavat päästöt, kaasut ja hiukkasmaiset päästöt ilmaan prosesseista ja energian käytöstä, kasvihuonekaasupäästöjen määrät,
- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan ja kulttuuriperintöön; erityisesti tarkastellaan vaikutus elinkeinotoimintaan alueellisesti sekä elinkeinon merkitys kunnalle, vaikutuksia elintarviketeollisuuden kehittymismahdollisuuksiin ja toimialan keskittymiseen,
- vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen; kohteena mm. ravinteiden, veden ja eri energialähteiden hyödyntäminen
- edellä mainittujen tekijöiden keskinäiset vuorovaikutussuhteet
- toimintaan liittyvät riskit.

Arviointi kattaa toiminnan ja rakentamisen aikaiset vaikutukset lukuun ottamatta jätteitä. Selostuksessa on esitetty arvio toimintaan liittyvistä riskeistä ja ympäristöönnettomuuksien mahdollisuudesta.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksen vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti Honkajoen kunnan ilmoitustaululla. Arviointiselostus on pidetty nähtävänä Honkajoen kunnassa ja pääkirjastossa 1.4.–1.6.2009 välisen ajan ja siitä on pyydetty Honkajoen kunnan sekä muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiselostuksen nähtävänä olosta on julkaistu sanomalehdissä Kankaanpään Seutu ja Satakunnan Kansa. Arviointiselostusta esittelevä yleisötilaisuus on pidetty 20.4.2009 Honkajoen kunnanvirastossa.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 7 kpl. Mielipiteitä ei ole esitetty. Lausunnot on lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön 17.6.2009. Yhteenvedossa tuodaan esille lausuntojen keskeisin sisältö.

Lausunnot

Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) viittaa 27.8.2008 arviointiohjelmasta antamaansa lausuntoon eikä sillä ole siihen lisättävää.

Länsi-Suomen lääninhallitus käsittelee lausunnossaan terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia ko. hankkeessa. Selostuksessa on huomioitu pohjavesialueet ja arvioitu melun ja hajun sekä mahdollisten kaasupäästöjen vaikutuksia. Selostuksessa on arvioitu toimintaan liittyviä riskejä sekä sitä, miten niitä ehkäistään turvallisuus- ja omavalvontasuunnitelman sekä koulutuksen ja ohjeistuksen avulla. Tieliikenteen osalta on arvioitu, paljonko melu tulee lisääntymään, mutta ei selkeästi arvioita nykyisestä melutasosta. Selostuksesta ei ilmene lähiseudun asukkaiden kuulemisen tuloksia ja sitä, miten ne on otettu huomioon ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta huomautettavaa arviointiselostukseen.

Satakunnan museolla ei ole lausunnossaan huomautettavaa arviointiselostukseen.

Turvatekniikan keskus (Tukes) toteaa lausuntonaan biokaasulaitoksen aiheuttavan palo- ja räjähdysvaaraa. Biokaasussa on 60–70% metaania ja 30–40% hiilidioksidia ja se luokitellaan erittäin helposti syttyväksi kaasuksi (F+, R12). Räjähdysvaaran selvittämiseksi ja siltä suojautumiseksi laitokselle tulee laatia räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (576/2003) mukainen räjähdysuojousasiakirja. Biokaasun valmistukseen ja varastointiin laitoksella tulee soveltaa asetusta vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista (59/1999). Mikäli biokaasua on laitteistossa vähintään yksi (1) tonni, edellyttää toiminta ilmoituksen tekemistä paikalliselle pelastusviranomaiselle, ja mikäli sitä on vähintään viisi (5) tonnia, tulee hakemus tehdä Tukesille. Mikäli biokaasua johdetaan laitokselta putkistolla sen ulkopuolelle, tulee putkistoon soveltaa maakaasusetusta (1058/1993).

Satakuntaliitolla ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liikelaitoskuntayhtymän Ympäristöpalvelut (PoSa) toteaa, että kyseessä oleva hanke on tarpeellinen laitoksen nykyaikaistamiseksi, tehostamiseksi ja käsittelykapasiteetin lisäämiseksi. Selostuksessa esitetyistä vaihtoehdoista paras olisi VE 1/1 biokaasulaitos, jonka arvioidaan tehokkaimmin minimoivan ajoittain huomattaviakin ongelmia aiheuttaneiden hajujen leviämistä ja muita päästöjä. Laitos tuottaa bioenergiaa sekä lannoitevalmistelain mukaisia lannoitteita. Korvattaessa hiilidioksidipäästöjä ja ympäristökuormitusta aiheuttavia mineraalilannoitteita laitoksen lannoitteilla saavutetaan merkittäviä ympäristönsuojelullisia hyötyjä. Laitos on merkittävä toimija asianmukaisessa jätehuollossa. Biokaasulaitoksella on positiivisin suora ilmastovaikutus. Biokaasu voidaan käyttää omissa prosesseissa tai johtaa läheiselle teollisuudelle. Hankkeen toteutuessa alueellinen energiaomavaraisuus ja bioenergiaan liittyvä asiantuntijuus kasvaisi, mikä puolestaan voisi kehittää edelleen uusiutuviin energiamuotoihin perustuvaa energiantuotantoa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointimenettelyssä on esitetty Honkajoki Oy:n tulevaisuuden kehittämis- ja laajennusvaihtoehdot ja niiden ympäristövaikutuksia. Samanaikaisesti hankkeesta on tehty myös erilaisia taloudellisia selvityksiä, mutta niiden käsittely ei kuulu ympäristövaikutusten arviointilainsäädännön piiriin. Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan, onko arviointiselostuksessa esitetyt vaikutukset käsitelty YVA-lain ja -asetuksen sekä arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon mukaisesti. Yhteysviranomaisen lausunnossa on otettu huomioon arviointiselostuksen kuulemisvaiheessa annetut lausunnot.

Hankekuvaus

Hanke. Hankkeen tarkoitus, tarve ja tavoitteet käyvät ilmi selkeästi selostuksessa. Vaihtoehtoja harkittaessa on tutkittu vaihtoehtoinen sijoituspaikka yhtiön toisella toimintapaikkakunnalla. Honkajokea laajennuksen sijoituspaikkana puoltavat käytettävissä olevan alueen tilavuus sekä yhteistoimintamahdollisuudet lähialueen muiden yritysten kanssa. Hankkeen kokonaiskuvauksessa on esitetty hankkeen yleiskuvaus, selostusvaiheessa siihen tehdyt muutokset, hankkeen sijainti ja maankäyttötarve. Eri prosessit, biokaasulaitos, kompostointilaitos sekä prosessivesien, lauhteen ja hajukaasujen käsittely on esitelty riittävällä tarkkuudella.

Selostuksessa on esitetty raaka-aineet, lopputuotteet sekä niiden määrät nykytilanteessa ja arvio raaka-aineista, lopputuotteista ja niiden määristä eri toteutusvaihtoehdoissa. Lopputuotteista on esitetty nykyinen hyötykäyttötilanne ja mahdollisia hyötykäyttötapoja tulevaisuudessa sekä kuvattu niiden ympäristövaikutuksia. Jätteistä ja niiden määristä rakentamisen, toiminnan tai toiminnan lopettamisen aikana ei ole esitetty arviota. Toiminnan lopettaminen ja käytöstä poistaminen on ehkä nähty olevan niin kaukana tulevaisuudessa, että se on käsitelty hyvin pintapuolisesti.

Selostuksessa ja myös lausunnoissa on tuotu esiin hankkeen hyötyjä eläinperäisen jätteen käsittelyssä ja hyötykäytössä, alueen energiaomavaraisuuden lisäämisessä ja ilmastovaikutuksessa.

Selostuksessa on esitetty voimassa olevat kaavat ja vireillä olevat kaavoitushankkeet arviointiohjelmasta annetun lausunnon mukaisesti.

Aikataulu. Hankkeen tavoiteaikataulu on esitetty ja se on YVA-menettelyn osalta realistinen. Arviointiselostuksen mukaan hankkeen toteuttaminen alkaisi helmikuussa 2010. Tämä vaikuttaa epärealistiselta, koska ympäristökeskuksen kokemuksen perusteella tällaisen erityislaatuisen ja valtakunnallisesti merkittävän laitoksen lupakäsittely edellyttää yleistä keskimääräistä käsittelyaikaa pidemmän ajan, vaikka lupa-asian käsittelyssä ei ilmenisi mitään ennalta arvaamatonta.

Luvat ja päätökset. Toteuttamisen edellyttämät luvat ja muut tarvittavat hyväksymismenettelyt on esitetty tarvittavassa määrin. Lisäksi Tukes on lausunnossaan esittänyt, että laitokselle tulee laatia räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (576/2003) mukainen räjähdys-suojausasiakirja. Alueen kaavoitustilanne on esitetty. Honkajoen kunnassa on vireillä asemakaavan laatiminen laajennushankkeen johdosta noin 20 hehtaarin alueelle.

Vaihtoehtojen käsittely

Selostusvaiheessa hankevaihtoehdot ovat tarkentuneet ohjelmavaiheesta. Vaihtoehtoihin 1/1 ja 1/2 on otettu mukaan sikala- ja teollisuuslietteiden sekä ohjelmasta annetussa lausunnossa esitetty Honkajoen kunnan jätevedenpuhdistamon ja sakokaivolietteiden käsittely kompostointi- ja biokaasulaitoksessa. Hankkeen toteuttamatta jättämismvaihtoehto eli ns. nollavaihtoehto on ympäristön ja toiminnan nykyinen tilanne. Valinta on asianmukainen, koska siihen on helppo verrata toteuttamismvaihtoehtojen vaikutuksia. Vaihtoehtoja hankkeessa on riittävästi ja niiden käsittely on ollut tasapuolista ja asianmukaista. Laitoksen kehittäminen ja laajentaminen nykyisellä sijoituspaikalla on riittävästi perusteltu.

Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Yleistä

Hankkeen vaikutuksia on selvitetty arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Vaikutusten arviointi on suoritettu seuraaville osa-alueille:

- vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- vaikutukset vesistöihin ja maaperään
- vaikutukset ilmaan ja ilmastoon
- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön
- vaikutukset luontoon, luonnonvarojen käyttöön ja maisemaan
- rakentamisen aikaiset vaikutukset ja käytöstä poistaminen
- toimintaan liittyvät riskit ja ympäristöonnettomuudet

Vaikutusten selvittäminen on perustunut suurelta osin jo tuotetun tiedon keräämiseen ja päivittämiseen eri tavoin kirjallisuustiedon, matemaattisen mallinnuksen, laskentajärjestelmien ja asiantuntijoiden arvioiden pohjalta. Kirjallisuuteen perustuvissa arvioinneissa on lähdeotokset

mainittu lähdeluettelossa. Arviointiin liittyy aina epävarmuutta ja se voi johtua lähtötietojen epätarkkuudesta, laskennallisista epävarmuustekijöistä ja moniulotteisten asioiden arvottamisesta.

Selvitys ympäristöstä ja sen tilasta on suppea, mutta hankkeen luonteen huomioon ottaen riittävä. Luonnontilasta ja luontokohteista ei ole tehty erillisiä selvityksiä, vaan on tukeuduttu olemassa olevaan tietoon, mm. kaavoituksen yhteydessä tuotettuihin selvityksiin. Vaikutusten selvittämisessä on tunnistettu merkittävimmät ympäristövaikutukset mm. jätevedenpuhdistuksesta aiheutuvat päästöt ja hajupäästöt, ja keskitytty selvittämään niitä tarkemmin. Merkittävimpien ympäristövaikutusten arviointi on ollut kattavaa ja tulokset on esitetty sekä taulukkomuodossa että sanallisesti.

Vaikutuksia tarkasteltaessa on monessa yhteydessä todettu, että hankkeella on monia taloudellisia, jätehuoltoon liittyviä ja ympäristönsuojelullisia positiivisia vaikutuksia. Haitallisista vaikutuksista, mm. hajupäästöjen arvioidaan olevan selvästi pienemmät kuin vertailuvuonna 2007, vaikka tuotanto hankkeen toteutuessa kasvaa merkittävästi. Tämä saattaa normaalitoiminnassa ollakin mahdollista, jos käytetään parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa ja parhaita käytäntöjä.

Vaihtoehtojen vertailu on esitetty vaikutuskohteittain taulukkomuodossa pisteytettynä ja sanallisesti selitettynä.

Vaikutusalue

Arvioinnin pohjaksi on kartoitettu herkäät ja häiriintyvät kohteet noin viiden kilometrin etäisyydelle saakka. Yksittäisten vaikutusten osalta vaikutusalueen laajuus vaihtelee. Selostuksessa on esitetty vaikutusten kohdentumisalueet kullekin vaikutukselle erikseen. Hankkeen työllisyysvaikutuksia ja yhdyskuntarakenteellisia vaikutuksia on tarkasteltu koko Honkajoen kunnan osalta ja ilman rajausta on tarkasteltu ilmastovaikutuksia ja vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä elintarviketeollisuuden kehittymismahdollisuuksiin. Vaikutusalueiden rajauksista ja kohdentumisesta voidaan pitää hankkeessa asianmukaisena ja riittävänä.

Arvioidut vaikutukset

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen (9.1) Ihmisiin kohdistuvina vaikutuksina on arvioitu kaasut, hajut, mikrobit ja myrkylliset yhdisteet, liikenteen päästöt, melu, pöly sekä työllisyys- ja terveysvaikutukset. Vaikutukset ihmisten oloihin ovat vähäisemmät rakentamisen ja toiminnan lopettamisen aikaan, koska vaikutukset ovat lyhytaikaisia. Varsinainen arviointi on kohdistettu oikein toiminnan aikaisten vaikutusten arviointiin.

Keskeisimmät vaikutukset ovat hajupäästöt ja jätevedenpuhdistamosta johtuvat vesistövaikutukset sekä normaalin toiminnan aikana että mahdollisissa häiriö- tai onnettomuustilanteissa. Päästöt ilmaan (hajut, kaasut, melu, pöly, kemikaalit ja liikenne) on selvitetty ja arvioitu laajasti ja kohdistettu eri vaihtoehtoihin. Arvioinnissa on tarkasteltu myös laitoksella muodostuvien lannoitejakeiden käytöstä aiheutuvaa hajuhaittaa suhteessa raakaliikenteen tai keinolannoitteiden peltokäyttöön. Hajumallinnuksen perustella arvioidaan, että eri vaihtoehtojen esiintyminen normaalitilanteissa ja tuuliolosuhteissa havaittavaa hajua 530- 680 metrin päässä. Häiritsevää hajua esiintyy vastaavasti 380- 480 metrin etäisyydellä. Häiriötilanteissa ja epäsuotuisissa tuuliolosuhteissa havaittavaa hajua saattaa esiintyä koko Honkajoen keskustan alueella. Kaasumaisista yhdisteistä ei ole arvioitu aiheutuvan suoraa terveydellistä haittaa ympäristön asukkailla. Liikenteen pakokaasuista arvioidaan aiheutuvan lievää haitallista vaikutusta.

Laitoksen toiminnasta ei aiheudu häiritsevää melua laitosalueen ulkopuolelle. Melulaskentojen ja melumittausten mukaan rendelöntilaitoksen ja jätevedenpuhdistamon päivä- ja yöaikainen keskiäänitaso alittaa melutason ohjearvot lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Myös Honkajoki Oy:n kiinteistöllä alittuu melutason päiväohjearvo. Liikenteen melu lisääntyy toiminnan lisäyksen johdosta jonkin verran laitokselle johtavilla teillä.

Rakentamisen aikaiset työllisyysvaikutukset ovat eri laajennusvaihtoehtoissa 433 – 590 henkilötyövuotta. Toiminnan aikaiset työllisyysvaikutukset ovat 40 – 50 henkilötyövuotta. Vaikutuksia ihmisten oloihin on tarkasteltu monipuolisesti ja riittävästi.

Vaikutukset vesistöihin ja maaperään (9.2) Vaikutusarvio perustuu konsultin asiantuntemukseen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT:n) tutkimustuloksiin. Lannoitetuotteiden peltokäytön maaperä- ja vesistövaikutuksia on arvioitu vain yleisellä tasolla, koska lannoitteiden käyttäjät ja käyttökohteet eivät ole tiedossa.

Hanke ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä sijoituspaikan läheisyydessä ole vedenoton kannalta tärkeitä vesistöjä. Hankkeella ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia maaperään tai vesistöihin.

Jäte- ja rejektivesien käsittelystä vesistöön aiheutuvaa kuormitusta on selvitetty eri vaihtoehtoissa ja eri jäteveden käsittelyratkaisuilla ammoniumtypen, kokonaistypen ja kemiallisen hapon kulutuksen osalta. Eri prosessivaihtoehtoja on arvioitu ristikkäisarviointina pisteyttämällä eri vaihtoehdot ja prosessit ympäristövaikutusten osalta sekä taloudellisesta näkökulmasta. Yhteenvedona puhdistamoprosessivaihtoehtojen vaikutusarvioinnista voidaan todeta, että ilman hankkeen toteuttamistakin nykyistä jätevedenpuhdistamoa tulee saneerata erityisesti typenpoiston tehostamiseksi. Eri prosessivaihtoehtojen osalta tuotantoprosessien valinta vaikuttaa merkittävästi vähäisimmän kokonaisvaikutuksen tuottavaan jäteveden käsittelyprosessiin. Puhdistamon saneerausratkaisu voidaan tehdä tuotantoprosessin ratkaisemisen jälkeen.

Jätevedenpuhdistamon vaikutuksia on selvitetty perusteellisesti. Selvitys ja vaikutusten arviointi antaa hyvät perusteet arvioinnille ja myöhemmälle päätöksenteolle.

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon (9.3) Arvioinnin perustietoina on käytetty toisaalta hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia hiilidioksidipäästöihin ja toisaalta tuotannossa käytettyä ja tuotettua energiamäärää, jolla korvataan fossiilisia polttoaineita.

Liikenteen pakokaasupäästöillä on lievä haitallinen vaikutus ilman laatuun. Kaikkien hankevaihtoehtojen välitön kokonaishiilidioksiditase on myönteinen eli negatiivinen. Biokaasulaitos (VE 1/1) on hiilidioksidipäästöjen osalta suurin nettovähentäjä eli sillä on ilmastonmuutosta eniten hillitsevä vaikutus. Mineraalilannoitteiden tuotannon hiilidioksidipäästöt vähenevät eniten hankevaihtoehdossa VE1 ja vähiten vaihtoehdossa VE1/2. Hankkeen vaikutukset ilmaan ja ilmastoon on arvioitu riittävällä tasolla.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön (9.4) Vaikutusten arviointi yhdyskuntarakenteeseen on perustunut konsultin arvioon ja viranomaislausuntoihin hankkeen vaikutuksista eläinperäisten jätteiden jätehuoltoon, maatalouteen ja työllisyyteen yleisellä tasolla. Vaikutukset maankäyttöön on arvioitu kaavoitustilanteen ja Honkajoen kunnan maankäyttösuunnitelmien perusteella.

Hankkeella on positiivinen vaikutus alueen yhdyskuntarakenteen kehittymiseen jätehuoltopalveluiden ja energiaomavaraisuuden osalta. Hankkeella on erittäin merkittävä vaikutus valtakunnan kotieläintuotanto- ja elintarviketeollisuuden jätteenkäsittelyyn ja merkittävä vaikutus alueen työllisyyteen. Hankkeella ei ole vaikutusta Honkajoen kunnan jätevesihuoltoon, koska laitoksella on oma jätevedenpuhdistamo, mutta Honkajoen kunta joutuu tehostamaan vesihuoltoaan joko ostamalla lisävoimaa Kankaanpäästä tai rakentamalla uuden vedenottamon.

Hanke ei ole ristiriidassa olemassa olevien maankäyttösuunnitelmien kanssa. Honkajoen kunnalla on vireillä Kirkkokallion alueelle asemakaavan muutos, joka mahdollistaa eri vaihtoehtojen toimintojen sijoittamisen alueelle. Hankkeen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön on arvioitu asianmukaisesti ja riittävällä laajuudella.

Vaikutukset luontoon, luonnonvarojen käyttöön ja maisemaan (9.5) Arvioinnin pohjana on käytetty olemassa olevaa tutkimustietoa ja kaavoituksen yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja maankäytön ohjausta.

Alueella tai lähietäisyydellä ei sijaitse luonnonsuojelukohteita tai arvokkaita maisema-alueita, joten hankkeella ei ole haitallisia vaikutuksia luontokohteisiin tai maisemaan. Hankkeella on positiivinen vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen tuottaessa fossiilisia polttoaineita korvaavaa bioenergiaa sekä luonnonmukaisia lannoite- ja rehuvalmisteita. Alueen luonnontila ja hankkeen vaikutukset siihen on selvitetty riittävästi, vaikkakin maisemallista vaikutusta eri vaihtoehtoisissa olisi voinut havainnollistaa havainnepiirroksen tai valokuvasovitteen avulla.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset ja käytöstä poistaminen (9.6) Vaikutukset ja niiden kesto on arvioitu toiminnanharjoittajan ja konsultin kokemuksen perusteella.

Rakentaminen kestää noin vuoden. Siitä ei arvioida aiheutuvan merkittävää haittaa ympäristölle melun, pölyn tai jätteiden muodossa. Rakennusjätteistä tai niiden määristä ei ole esitetty arviota. Rakentamisen aikaiset vaikutukset ja käytöstä poistaminen on arvioitu hyvin ylimalkaisesti. Rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset täsmentyvät sen jälkeen, kun valitaan toteutettava vaihtoehto.

Toimintaan liittyvät riskit ja ympäristöönnettomuudet (9.7) Hankeen riskit on tunnistettu ja esitetty laitoksen turvallisuussuunnitelmassa. Siinä on esitetty myös kunkin riskin aiheuttama ympäristövaikutus.

Renderöintilaitoksen nykyisen toiminnan mahdolliset ympäristöriskit ovat vuoto, jätevesipäästö, tulipalo, hajupäästö, raaka-ainekuormien kaatuminen/vuotovahinko, rasvakuorman kaatuminen, saastuneen tuotteen pääsy asiakkaalle ja eläintaudinaiheuttajan pääsy tehtaalta ympäristöön. Jäteveden puhdistamon ympäristöriskit ovat vuoto, jätevesipäästö, tulipalo, hajupäästö, kemikaalikuormien kaatuminen/vuotovahinko ja pumppaamojen toimintahäiriöt ja siirtoviemärin vuotaminen.

Biokaasulaitoksen toimintaan liittyvät riskit ovat kaasumaisten yhdisteiden konsentroituminen. Vuototilanteissa laitoksen sisätiloihin voi vapautua biokaasun sisältämiä kaasuja (metaania, hiilidioksidia, rikkivetyä ja ammoniakkia), joista aiheutuu terveysriski sekä tulipalo ja räjähdysvaara.

Kompostointilaitoksessa on samantapaiset riskit kuin biokaasulaitoksessa ja sieltä voi vapautua metaania ja vähäisiä määriä rikkivetyä ja ammoniakkia. Riskin muodostavat laitoksen tuotteina syntyvien lannoite- ja rehuotteiden laadun poikkeamat ja tuotteiden heikko kysyntä. Riskinä on tunnistettu myös lakisääteiset muutokset liittyen laitoksen toimintaan ja laitoksella muodostuvien lopputuotteiden hyötykäyttömahdollisuuksiin.

Haitallisten vaikutusten ehkäiseminen

Honkajoki Oy:llä on turvallisuussuunnitelma, jonka tarkoituksena on varmistaa yrityksen häiriötön toiminta, ehkäistä vaaratilanteiden syntyminen ja antaa toimintaohjeita mahdollisten vaaratilanteiden varalle. Laitoksen omavalvontasuunnitelmaan on kirjattu toimintaohjeet erilaisia kriisitilanteita varten. Selostuksessa on esitetty konkreettiset toimenpiteet merkittävimpien haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi. Näistä tärkein on laitoksen ja sen prosessien suunnittelu parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja parhaan käytännön mukaisiksi. Hajupäästöjen hallintaan eri vaihtoehtoisissa on kiinnitetty erikoista huomiota. Selostusvaiheen yleisötilaisuudessa esille tulleeseen raatokuormien hajuhaittaan tai sen ehkäisemiseen ei selostuksessa ole otettu kantaa.

Epävarmuustekijät

Keskeiset epävarmuudet arvioinnissa on tunnistettu ja tuotu esille kunkin vaikutuksen arvioinnin yhteydessä. Epävarmuudet voivat johtua pääasiallisesti lähtötietojen tarkkuudesta, koska eri lähteiden tiedot voivat vaihdella merkittävästi, laskennallisista epävarmuustekijöistä ja moniulotteisesta asioiden arvottamisesta.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Arvioinnin perusteella mikään vaihtoehto ei osoittautunut toteutuskelvottomaksi. Myöskään suoria terveysvaikutuksia ei arvioitu aiheutuvan millään vaihtoehdolla. Hankkeen vaihtoehtoja on vertailtu sanallisesti ja taulukkomuodossa. Vertailutaulukko on havainnollinen ja helppo ymmärtää. Vertailutaulukossa on eri käsittelyvaihtoehdot ja kuusitoista muuttujaa, jotka on arvioitu viiteen kategoriaan merkittävästä positiivisesta merkittävään negatiiviseen vaikutukseen (+++,+,0,-,-). Näitä vertailemalla on saatu tietoa eri vaihtoehtojen vaikutuksista erityisesti masataseisiin, materiaaliveirtoihin, liikennemääriin, liikenteen päästöihin, meluvaikutuksiin, energiantuotantoon, kasvihuonekaasutaseeseen, työllisyysvaikutuksiin ja puhdistamon kuormitukseen. Arviointiin sisältyy aina epävarmuuksia ja taulukkoesitys onkin karkeasti suuntaa-antava. Ympäristökeskus korostaa, että päätöksenteossa painopisteenä tulee olla laadulliset eivätkä niinkään määrälliset erot. Vertailutaulukko yhdessä sanallisen yhteenvedon kanssa vastaa arviointiselostuksessa kokonaisuudessaan esitettyä vaikutusten arviointia.

Seuranta

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkoitetulla seurannalla saadaan todelliset tiedot hankkeen ympäristövaikutuksista, varmistetaan arvioinnin laatua ja testataan arvioitujen vaikutusten paikkansa pitävyys. Arviointiselostuksessa on esitetty yleispiirteinen seurantaohjelma, jossa edellä mainitut omavalvonta- ja lupamenettelyihin liittyvät seurantavelvoitteet muodostavat keskeisimmät osat. Turvallisuussuunnitelma ja omavalvontasuunnitelma (käyttötarkkailu ja kriisitilanteet) tulee tarkistettavaksi hankkeen lupamenettelyjen ja toteutuksen yhteydessä. Päästö- ja vaikutustarkkailua on täsmennettävä ympäristölupamenettelyssä, kun valittu toteutusvaihtoehto on selvillä.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen aito huomio ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arviointimenettelyssä vuorovaikutus on toiminut lain mukaisella tavalla ja siinä on huolehdittu yhteydenpidosta viranomaisiin ja eri sidosryhmille ja asukkaille on varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta. Ohjelmavaihe ei kiinnostanut kuntalaisia, mutta selostusvaiheen yleisötilaisuudessa mielipiteenvaihto oli vilkasta ja rakentavaa. Esille ei tullut merkittäviä seikkoja, joihin selostuksesta ei olisi löytynyt jonkinlaista vastausta.

Raportointi

Arviointiselostus on rakenteeltaan hyvä ja jäsentynyt. Raportissa on painotettu ympäristövaikutusten arvioinnin toteutusta ja sen selostamista. Ympäristövaikutusten arviointiosiossa on ensin tiivistelmä arvioinnista vaikutuskohteittain ja sen jälkeen on selostettu tarkemmin arvioinnin perusteet, lähtötiedot ja arvioinnin tulokset. Raportista voi näin ollen tiivistetysti lukea ympäristövaikutukset ja tarvittaessa perehtyä tarkemmin vaikutusten arvioinnin lähtötietoihin ja itse arviointiprosessiin. Jossain osioissa tätä taustatietoa oli turhan paljon, niin että selostuksesta tuli laaja ja raskaslukuinen. Toisaalta tämä voi antaa perusteet myös tavalliselle lukijalle ymmärtää arvioinnin taustoja ja selostus voi toimia tietopakettina. Periaatekaaviot ja jotkut kuvista ovat hieman epäselviä joko liian tummia tai vaaleita. Maisemavaikutusta olisi voinut tuoda esiin ha-

vainnepiirroksin. Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus antaa hyvän käsityksen hankkeesta, sen merkityksestä kotieläintalouden jätehuollolle ja sen merkittävimmistä vaikutuksista. Arviointiselostuksesta laadittu tiivistelmä antaa arviointimenettelystä ja arvioiduista ympäristövaikutuksista hyvän kokonaiskäsityksen ja vastaa selostuksessa esitettyä arviointia.

Yhteenveto ja arviointiselostuksen riittävyys

Arviointiselostus on laadittu YVA-lain mukaisesti. Tiivistelmä antaa lyhyessä muodossa kuvan hankkeesta ja sen keskeisistä vaikutuksista. Arviointiselostusta laadittaessa on hyvin otettu huomioon lausunnoissa esitetyt asiat ja niissä esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä jossain muodossa vastaus. Yleisöltä ei tullut kirjallisia mielipiteitä ohjelma- tai selostusvaiheen aikana.

Rakentamisen aikaiset vaikutukset ja lopettamiseen liittyvien toimenpiteiden vaikutukset on arvioitu ylimalkaisesti. Tämä on vähäinen puute arvioinnissa, joka on muuten suoritettu asiantuntevasti. Arviointiselostus on hyvä tietopaketti koskien renderöintilaitoksen toimintaa ja erikoisesti sen hajujen torjuntaa ja jätevedenpuhdistamon mahdollisia prosesseja. Arvioinnissa on tunnistettu ja keskitytty merkittävimpiin ympäristövaikutuksiin. Vaihtoehdot on käsitelty tasapuolisesti.

Ympäristölupamenettelyssä tulee kiinnittää huomiota sekä rakentamisen aikaiseen että koko renderöintilaitoksen jätehuoltoon (muuhun kuin kotieläin- ja elintarvikejätehuoltoon). Lopettamiseen liittyvät toimenpiteet ovat kaukana tulevaisuudessa, joten myöhemmissä lupamenettelyissä voidaan ottaa tähän kantaa.

Arviointiselostus on edellä mainituista vähäisistä puutteista huolimatta hankkeeseen nähden riittävän kattava ja monipuolinen täyttämään YVA-lain sille asettamat vaatimukset.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot säilytetään Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä 5.8.2009 alkaen internetissä Lounais-Suomen ympäristökeskuksen kotisivulla osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/los> > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Honkajoen kunnanvirastossa, Porhontie 5, Honkajoki
Honkajoen pääkirjastossa, Puistotie 6, Honkajoki

Ympäristökeskuksen johtaja

Risto Timonen

Ylitarkastaja

Elvi Hakila

Liitteet 1. Luettelo lausunnonantajista
 2. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu **6420 €**

Jakelu Honkajoki Oy suoritemaksua vastaan

Tiedoksi Alueelliset ympäristökeskukset
 Lausunnonantajat
 Honkajoen kunta
 Lounais-Suomen metsäkeskus, Pori
 Länsi-Suomen ympäristölupavirasto
 Satakunnan TE-keskus
 Suomen ympäristökeskus
 Turun tiepiiri
 Ympäristökeskukset
 Ympäristöministeriö

LIITE 1**LUETTELO LAUSUNNONANTAJISTA****LAUSUNNONANTAJAT**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Länsi-Suomen lääninhallitus
Museovirasto
Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liikelaitos kuntayhtymä (PoSa)
Satakunnan Museo
Satakuntaliitto
Turvatekniikan keskus

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuk-
sen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määrää-
misessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden
kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.